

POSTANOWIENIE

21 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 21 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa I.G i L.G.
przeciwko Bankowi S.A. w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku S.A. w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 19 marca 2024 r., V ACa 1308/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanej Banku S.A. w W. na rzecz powodów I.G. i L.G. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanej do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 marca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie z powództwa I.G. i L.G. przeciwko Bankowi S.A. w W. o ustalenie i zapłatę, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 25 kwietnia 2023 r., I C 1842/22, oddalił apelację (pkt 1), zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 8100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w

postępowaniu apelacyjnym, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu II instancji, zaskarżając to orzeczenie w całości i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie apelacji pozwanego w całości. Pozwany wniósł ponadto o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sędem II instancji oraz za postępowanie kasacyjne.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie:

1) występuje istotne zagadnienie prawne, które pozwany sformułował w formie pytania: czy przy dokonywaniu oceny klauzul przeliczeniowych, tj. klauzul przewidujących stosowanie kursu kupna do wypłaty kredytu lub kursu sprzedaży do spłaty rat kapitałowo - odsetkowych, wynikającego z tabeli kursowej banku, z perspektywy abuzywności, należy uwzględnić, że art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1646; dalej jako: „pr. bank.”) daje (i dawał w czasie zawierania umowy) bankowi podstawę do ustalania kursów w tabeli kursowej banku i żaden przepis prawa nie przewidywał w dacie zawarcia umowy kredytu obowiązku wskazywania w jej treści sposobu ustalania kursów walut, a w konsekwencji umowy o kredyt frankowy odzwierciedlały ówczesnie obowiązujący model ustawowy i w tym zakresie powinny być wyłączone spod oceny z perspektywy abuzywności zgodnie z art. 1 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE z 1993 r., L 95, s. 29; dalej jako: „dyrektywa 93/13”)?;

2) występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.: 1) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13; 2) art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13; 3) art. 1 pkt 1 lit. a) i

art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r., Nr 165, poz. 984, dalej jako: „ustawa antyspreadowa”) w zw. z art. 385¹ § 1 k.c.; 4) art. 69 ust. 1 pr. bank.

Powodowie złożyli odpowiedź na skargę kasacyjną pozwanego, wnosząc o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa w postępowaniu kasacyjnym oraz za ewentualny udział w rozprawie przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez pozwanego nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Odnosząc się do kwestii podniesionych przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy podkreślić, że kwestie te były już przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego. Istotne znaczenie ma w tym kontekście w szczególności uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, która z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej zgodnie z art. 87 § 1 zd. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 622), i jako taka wiąże inne składy Sądu Najwyższego.

Zgodnie z uchwałą:

1. w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.
2. w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

3. jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.
4. jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.
5. jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Odpowiedzi sformułowane w punktach pierwszym i drugim uchwały determinują ocenę wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w szczególności w zakresie, w jakim pozwany powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie na tle wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 dotyczące możliwości uzupełnienia umowy kredytu po wyeliminowaniu z niej postanowień uznanych za abuzywne.

Odnosząc się do pozostałych kwestii podniesionych przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy wskazuje, że:

- co do znaczenia art. 111 ust. 1 pkt 4 pr. bank. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że przepis ten przewiduje jedynie ogólny obowiązek informacyjny banków i nie stanowi żadnej przeszkody do badania przez sąd abuzywności postanowień zawartej umowy (postanowienia SN: z 19 października 2022 r., I CSK 5066/22; z 26 marca 2024 r., I CSK 547/23);
- co do kwestii związanej z zapewnieniem kredytobiorcy w samej umowie kredytu możliwości dokonywania spłat w walucie obcej, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że samo

zapewnienie kredytobiorcy możliwości spłaty rat kredytu w walucie obcej nie uchyla abuzywności postanowienia dotyczącego spłaty rat kredytu w walucie krajowej, w wysokości zależnej od kursu waluty obcej określanego swobodnie przez bank (wyrok SN z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23). W podobny sposób wypowiedział się TSUE wskazując, że włączenie do umowy zawartej z konsumentem dwóch alternatywnych warunków dotyczących wykonania tego samego obowiązku ciążącego na konsumentie, z których jeden jest nieuczciwy, a drugi zgodny z prawem, pozwala danemu przedsiębiorcy na spekulowanie, że poprzez brak informacji, nieuwagę lub niezrozumienie konsument wykona dane zobowiązanie zgodnie z warunkiem, który powoduje znaczącą nierównowagę praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. W związku z tym taki mechanizm umowny może sam w sobie mieć nieuczciwy charakter (wyrok TSUE z 21 września 2023 r., C-139/22, ECLI:EU:C:2023:692, pkt 55).

- co do znaczenia woli konsumenta Sąd Najwyższy wypowiedział się m.in. w wyroku z 18 maja 2022 r., II CSKP 1316/22. Zagadnienie to było również przedmiotem wypowiedzi TSUE m.in. w wyroku z 3 października 2019 r., C-260/18 (pkt 56);

- co do znaczenia ustawy antyspreadowej dla oceny ważności umów kredytu indeksowanego/denominowanego Sąd Najwyższy wyjaśnił, że dodanie ustępu 3. do art. 69 pr. bank. nie wpłynęło na ocenę abuzywności postanowień umów kredytu zawartych wcześniej oraz konsekwencji prawnych wynikających tej oceny (wyroki SN: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22 i z 28 października 2022 r., II CSKP 894/22);

- co do kwalifikacji prawnej umowy kredytu, w której zastrzeżono na rzecz kredytobiorcy możliwość wypłaty i spłaty kredytu w walucie kredytowania z jednoczesnym umożliwieniem mu wypłaty i spłaty kredytu w innej walucie niż waluta produktu kredytowego, Sąd Najwyższy podziela ocenę prawną dokonaną przez Sąd II instancji, że strony zawarły umowę kredytu denominowanego, a nie walutowego. Zgodnie bowiem z § 3 ust. 1 lit. c zawartej przez strony umowy kredytu: „Bank uruchomi kredyt w wysokości określonej w akcie notarialnym ostatecznej umowy kupna-sprzedaży, stanowiącej różnicę między ceną nabycia

nieruchomości, a wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, z zastrzeżeniem § 1, na rachunek bankowy Zbywcy wskazany w niniejszym akcie notarialnym. W przypadku, gdy kwota określona w wyżej wymienionym akcie notarialnym wyrażona jest w innej walucie niż waluta kredytu, Bank dokona przewalutowania kredytu zgodnie z obowiązującymi zasadami w Banku”. Jak ustalił Sąd II instancji, kredyt wypłacony został w walucie PLN w łącznej kwocie 148 000 PLN, po przeliczeniu kwoty CHF na PLN po kursie 2,3930.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

SSN Kamil Zaradkiewicz

[SOP]

[r.g.]